

Dr. Hermann Conring was, voor hij naar Groningen kwam, *Landrat* in Oost-Friesland geweest. Hij was geparenteerd aan Groningse families en verstond en sprak Nederlands. In zijn beleid was hij een uitgesproken nationaal-socialist die er zich herhaaldelijk, maar vruchteloos, bij Seyss-Inquart over beklaagde dat hij niet genoeg macht had. 'Im Kriege', zei hij eens in een persoonlijk gesprek, 'müsse man hart sein, der Nationalsozialismus könne bloss gewinnen wenn die jüdischen Feinde vernichtet wären und überhaupt gehöre ihm die Zukunft und nicht den christlichen Kirchen deren Zeit endgültig vorbei ist.'¹ Toen Linthorst Homan zich moeite gaf, de eerste violist van de Groninger Orkestvereniging, Jo Juda, uit gijzeling ontslagen te krijgen en er in dat verband op wees dat hij Juda's 'Beethoven-concert nooit vergeten' zou, repliceerde Conring: 'Unmöglich, Beethoven war Germane und ein Jude kann Beethoven nicht verstanden haben!' Juda bleef gijzelaar.²

Dr. Ernst August Schwebel, rechter in het *Preussische Oberverwaltungsgericht*, aanvankelijk alleen *Beauftragte* in Zuid-Holland, later ook in Den Haag, was een merkwaardige figuur: nationaal-socialist, overtuigd partijlid zelfs, maar tegelijk trouw kerkganger bij de *Deutsche Evangelische Gemeinde* te Den Haag welke deel uitmaakte van de *Bekennende Kirche* die uit oppositie tegen het drijven der Nazi's ontstaan was. Schwebel had iets zalvends; hij uitte zich nooit aggressief en kreeg daardoor bij sommige Nederlanders de naam, een redelijk man te zijn. Zo kon hij ook in de allerlaatste fase van de bezetting voor Seyss-Inquart een belangrijke bemiddelende taak vervullen.

Voor hij naar Rotterdam kwam, was dr. Carl Ludwig Friedrich Völckers in Bremen hoofd van de afdeling scheepvaart, handel en industrie geweest bij het plaatselijk bestuur. In zijn jeugd had hij Rotterdam bezocht; de problemen van de Rotterdamse haven was hij nadien in tal van rapporten blijven volgen. Burgemeester Oud zag hem als 'een fatsoenlijk man. Ik had de indruk dat hij een heleboel dingen erg akelig vond.'³ 'Hij was lid van de partij', aldus de directeur van het Rotterdamse havenbedrijf, 'maar weinig partijman. Er werd van hem verteld dat, als men met hem te doen had, in de eerste, tweede en derde plaats Rotterdam kwam, in de vierde plaats Bremen en pas in de vijfde plaats de partij.'⁴ Het klinkt overdreven; erkend kan worden dat Völckers voor de handelsstad Rotterdam vaak zijn best deed, maar hij kon als regel weinig positiefs bereiken en niets negatiefs tegenhouden.

¹ H. van Oyen: 'Ueber den Widerstand der Akademiker in Holland während des Krieges', *Freiburger Rundbrief*, 1960. ² J. Linthorst Homan: 'Herinneringen aan 1940', *Groninger Volksalmanak* (1947), p. 31. ³ Getuige P. J. Oud, *Enq.*, dl. VII c, p. 663. ⁴ Gemeentepolitie Rotterdam: p.v. inzake C. L. F. Völckers (31 juli 1946), p. 63-64 (Doc I-1808, a-2).